

وزارت بهداشت، درمان
و آموزش پزشکی
معاونت توسعه مدیریت و منابع
مرکز بودجه و پایش عملکرد

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی کرمان

پژوهشگاه
آینده پژوهی در سلامت

مدل های ارزیابی و استقرار نظام های

اطلاعات مالی حوزه سلامت (۱)

نشریه
آینده
بهبتر

گازنامه علمی آموزش

مهر ماه ۱۳۹۴

Institute for Futures Studies in Health

اهمیت و ضرورت موضوع

برای نظارت و ارزیابی ارائه کرده است که بر اساس این چارچوب اهداف نظارت و ارزیابی نظام سلامت شامل موارد ذیل هست.

- نظارت بر ورودی ها، فرایندها و نتایج، در راستای مدیریت صحیح سرمایه گذاری در بخش سلامت.
- ارزیابی عملکرد نظام های سلامت به عنوان ابزاری کلیدی برای فرایند تصمیم گیری در کشورهای مختلف.
- ارزیابی نتایج حاصل از اصلاح سرمایه گذاری در نظام سلامت و شناسایی بهترین رویکرد.

در نظام سلامت استفاده از نظام های اطلاعاتی کارآمد جهت افزایش کارایی، اثربخشی، کیفیت خدمات و رضایتمندی مراجعین ضرورتی انکارناپذیر است. هدف نهایی از استقرار نظام های اطلاعات سلامت، جمع آوری و پردازش داده ها، گزارش گیری و استفاده از اطلاعات ضروری به منظور بهبود اثربخشی و کارایی خدمات سلامت و در نتیجه مدیریت بهتر در تمام سطوح خدمات سلامت به صورت ادغام یافته است.

بر اساس شکل ۱ نظارت و ارزیابی نظام های سلامت در قالب ورودی، فرایند، خروجی، نتایج و پیامد صورت می گیرد. داده های از روش های مختلفی جمع آوری گردیده و بر اساس اطلاعات استخراج شده تجزیه و تحلیل انجام می گیرد. در این مرحله کیفیت داده ها، برآوردها و پیش بینی ها، استفاده از نتایج پژوهش، عملکرد و کارایی نظام سلامت مورد ارزیابی قرار می گیرند؛ و نتایج این ارزیابی برای تهیه گزارش های جامع و هدفمند، فرایندهای دوره ای ارزیابی و تهیه گزارش های جهانی مورد استفاده قرار می گیرند.

مدل مفهومی

سازمان جهانی بهداشت در راستای بررسی عملکرد نظام های سلامت، چارچوبی

ارزیابی قرار می‌گیرد. سپس بر اساس اولویت‌های تعیین شده، برنامه بلندمدت ده‌ساله برای نظام اطلاعاتی، نوشته می‌شود و با توجه به اولویت‌ها و برنامه استراتژیک، جزییات دستیابی به هر یک از این اولویت‌ها و برنامه‌های بلندمدت در قالب برنامه‌های عملیاتی کوتاه‌مدت (سه‌ساله) ارائه خواهد گردید و سپس بودجه هر برنامه تأمین می‌گردد.

فاز سوم: منابع جمع‌آوری داده شامل داده‌های مبتنی بر جمعیت و سازمان‌ها تعریف گردیده و داده‌های موردنیاز از پایگاه‌های داده استخراج و ادغام می‌گردد. در صورت وجود نقص یا خلأ اطلاعاتی بازخورد مناسب جهت اصلاح یا تکمیل اطلاعات این پایگاه‌های داده ارائه می‌گردد. پس از استخراج و ادغام داده‌ها، یکپارچه‌سازی منابع اطلاعاتی مدنظر قرار دارد تا بتوان با داشتن اطلاعاتی جامع از تمامی پایگاه‌های داده‌ای موجود، گزارش‌ها و جداول مدنظر را برای تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد در سطح استانی، کشوری، منطقه‌ای و بین‌المللی اتخاذ نمود.

نیازهای اطلاعاتی سازمان‌ها و گسترده‌گی اطلاعات در حوزه سلامت سبب گردیده که سازمان جهانی بهداشت چارچوب استقرار یک سیستم اطلاعات سلامت را ارائه کند. (شکل ۲)

فاز اول: اولین گام در استقرار یک نظام اطلاعات سلامت، رهبری است. موفقیت عملی در پیاده‌سازی این نظام‌ها تا حد زیادی به تعهد و فداکاری افراد درگیر و مدیران و رهبران بستگی دارد. از دیگر گام‌های، هماهنگی است بر این اساس برقراری هماهنگی گسترده با تمامی سازمان‌های مرتبط گامی مهم است. گام بعدی ارزیابی است. ارزیابی یک فرایند، به‌طور مستقیم بر تعهد و اجماع نظر ذینفعان نقش دارد.

فاز دوم: فاز اولویت‌گذاری و برنامه‌ریزی است. ابتدا چشم‌انداز آینده سیستم اطلاعاتی مدنظر، شناسایی و تفاوت سیستم موجود و سیستم موردنظر مورد

